

6401 JA Heerlen

Postbus 4510

Telefoon 088 – 155 04 51

>

Datum
21 maart 2018

Uw kenmerk
201733177

De Nationale ombudsman
De heer mr. R.F.B. van Zutphen
Postbus 93122
2509 AC DEN HAAG

Kenmerk
BT20180321

Betreft

Uw onderzoek naar controles op rechtmatigheid van kinderopvangtoeslagen

Geachte heer Van Zutphen,

Op 19 februari jl. ontvingen wij uw brief waarin u aangeeft uit eigen beweging een onderzoek te starten naar de controles die de Belastingdienst/Toeslagen uitvoert op de rechtmatigheid van de aangevraagde of voorlopig toegekende kinderopvangtoeslagen.

Onderwerp van onderzoek

De onderzoeksvraag van dit onderzoek wordt door u als volgt omschreven:

Maakt de Belastingdienst/Toeslagen bij het selecteren van de aanvragen en voorlopige toekenningen kinderopvangtoeslag met een verhoogd risico op onrechtmatigheid — onderscheid naar (tweede) nationaliteit en/of migratieachtergrond van de aanvrager en/of zijn toeslagpartner? Zo ja, is dit onderscheid gerechtvaardigd?

Uw verzoek om informatie

In uw brief verzoekt u ons om antwoord te geven op de in uw brief gestelde vragen voor het verkrijgen van een goed beeld van de werkwijze van de Belastingdienst/Toeslagen. Hieronder volgen de antwoorden op deze vragen. Ter verduidelijking van de werkwijze wordt eerst ingegaan op de risicogerichte aanpak zoals deze door de Belastingdienst/Toeslagen wordt toegepast.

De risicogerichte aanpak

De Belastingdienst/Toeslagen gebruikt een risicoclassificatie model op basis waarvan nieuwe aanvragen en mutaties op voorlopige toekenningen worden beoordeeld op het risico dat de aanvraag of de mutatie niet juist is. Iedere aanvraag of mutatie krijgt een risicoscore van minimaal 0¹ en maximaal 1. De beoordeling vindt plaats op basis van beslisregels en voorbeelden van goede en niet juiste aanvragen die zijn opgenomen in het model. Door steeds voorbeelden van goede en niet juiste aanvragen toe te voegen "leert" het model deze aanvragen als het ware steeds beter te herkennen. De aanvragen en mutaties met de hoogste risicoscores worden geselecteerd voor behandeling/nadere beoordeling door een medewerker. Het model gebruikt grondslagen op basis waarvan de rechtmatigheid van aanvragen en mutaties wordt vastgesteld.

¹ De risicoscore wordt bepaald met 15 decimalen.

De antwoorden

Vraag 1

Hoeveel nieuwe aanvragen kinderopvangtoeslag ontving Toeslagen in de periode 1 juli 2017 t/m 31 december 2017.

Antwoord

In deze periode hebben wij 58.841 nieuwe aanvragen voor de kinderopvangtoeslag ontvangen.

Vraag 2

Hoeveel van deze aanvragen heeft het systeem uitgeworpen vanwege een verhoogd risico?

Antwoord

De 406 aanvragen met de hoogste risicoscores zijn geselecteerd voor behandeling.

Vraag 3

Hoeveel voorlopige toekenningen heeft het systeem in de periode 1 juli 2017 t/m 31 december 2017 uitgeworpen vanwege een verhoogd risico?

Antwoord

De 516 mutaties (van de in totaal 135.441 mutaties) op voorlopige toekenningen met de hoogste risicoscores zijn geselecteerd voor behandeling.

Vraag 4

In hoeveel van de (in de vragen 2 en 3 bedoelde) uitgeworpen gevallen had de aanvrager of de toeslagpartner een niet-Nederlandse (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond? Graag een uitsplitsing naar het aantal 'harde' en 'zachte' uitwerpen.

Antwoord

De tweede nationaliteit of migratieachtergrond van een aanvrager of toeslagpartner is geen beslis- of uitworpregel. Nationaliteit vormt wel een beslisregel in het risicoclassificatie model. De nationaliteit is namelijk van belang om te kunnen bepalen of iemand een vreemdeling is - zie artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000 - en die informatie is nodig voor het bepalen van het recht op een toeslag. Een vreemdeling moet in het bezit zijn van een (bepaalde) verblijfsstatus om aanspraak te kunnen maken op een toeslag. Zie artikel 11 van de Vreemdelingenwet 2000 en artikel 9, eerst lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). Van de in totaal 922 geselecteerde aanvragers (406 nieuwe aanvragen en 516 mutaties) hadden 203 (=22%) aanvragers of de toeslagpartners een niet-Nederlandse nationaliteit. De gevraagde uitsplitsing kan begin april worden gemaakt.

Vraag 5

In hoeveel van de (in vraag 4 bedoelde) gevallen was de niet-Nederlandse (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond de (belangrijkste) reden voor de uitworp? Graag een uitsplitsing naar het aantal 'harde' en 'zachte' uitwerpen.

Antwoord

In geen van de gevallen was de niet-Nederlandse nationaliteit de (belangrijkste) reden voor selectie. De gevraagde uitsplitsing kan begin april worden gemaakt.

Vraag 6

Welke 'risicogerichte beslisregels' zijn in het Toeslagen Verstrekkingen Systeem of in andere systemen geprogrammeerd en kunnen leiden tot uitworp? Betreft één of meer geprogrammeerde beslisregel(s) de (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond?

Antwoord

De risicogerichte beslisregels worden door de Belastingdienst/Toeslagen vanwege het vertrouwelijke karakter niet bekend gemaakt. Wel kan worden gezegd dat tweede nationaliteit of migratieachtergrond geen beslisregel is en dus geen reden voor selectie. Nationaliteit vormt wel een beslisregel. De reden daarvoor is in het antwoord op vraag 4 toegelicht.

Vraag 7

Gelden voor de uitworp van nieuwe aanvragen ('harde uitworp') dezelfde beslisregels als voor de uitworp van voorlopige toekenningen (zachte uitworp)? Zo nee, kunt u dit toelichten?

Antwoord

Voor zowel de harde als de zachte uitworp worden dezelfde beslisregels gehanteerd.

Vraag 8

Als een aanvraag of voorlopige toekenning is 'uitgeworpen' vanwege verhoogd risico, wordt dan per geval aangegeven welke criteria of risicofactoren van toepassing zijn?

Antwoord

Nee. De behandelaar krijgt niet te zien op basis waarvan een aanvraag of mutatie wordt geselecteerd voor behandeling.

Vraag 9

Hoe vaak werden de 'risicogerichte beslisregels' vanaf 1 januari 2016 geëvalueerd en/of aangepast? Graag ontvangen wij van de laatste evaluatie een afschrift.

Antwoord

Sinds 1 januari 2016 zijn de risicogerichte beslisregels niet aangepast. Er is wel 1 beslisregel toegevoegd.

Vraag 10

Maakt Toeslagen onderscheid tussen de verschillende nationaliteiten of migratieachtergronden bij de bepaling van het verhoogde risico? Zo ja, kunt u aangeven welke nationaliteit(en) of migratieachtergrond(en) in welke mate een verhoogd risico opleveren?

Antwoord

Nee. Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de Nederlandse en niet-Nederlandse nationaliteit. Dit is omdat een aanvrager met een niet-Nederlandse nationaliteit in het bezit moet zijn van een (bepaalde) verblijfsstatus om aanspraak te kunnen maken op een toeslag. Zie antwoord op vraag 4.

Vraag 11

Is Toeslagen bekend met de eventuele tweede nationaliteit van de aanvrager/toeslagpartner? Zo ja, a. hoe komt Toeslagen aan deze informatie?
b. is Toeslagen bevoegd om informatie over de eerste en/of tweede nationaliteit in te winnen, vast te leggen en/of te gebruiken? Zo ja, op grond waarvan?

Antwoord

De Belastingdienst/Toeslagen legt de tweede nationaliteit van toeslaggerechtigden niet vast. De Belastingdienst/Toeslagen verkrijgt gegevens betreffende de nationaliteit van toeslaggerechtigden uit de Basisregistratie personen (Brp). De tweede nationaliteit van personen wordt niet vastgelegd in de Brp. Tot aan de invoering van de Brp per 6 januari 2014 werd tweede nationaliteit vastgelegd in de Gemeentelijke Basisregistratie (GBA) en door TVS automatisch overgenomen uit de GBA. In die gevallen waarbij tweede nationaliteit is overgenomen is dit gegeven nog aanwezig in TVS. Dit gegeven werd en wordt echter niet gebruikt door de Belastingdienst/Toeslagen. De tweede nationaliteit wordt verwijderd uit TVS. Dit zal binnen enkele weken gereed zijn. Na 6 januari 2014 heeft er dus geen vastlegging van tweede nationaliteit plaatsgevonden in TVS. De basis voor de vastlegging was gelegen in de Awir.

Vraag 12

Is Toeslagen bekend met de (tweede) nationaliteit/migratieachtergrond van gastouders of van eigenaren van de gastouderbureaus? Zo ja,
a. hoe komt Toeslagen aan deze informatie?
b. is Toeslagen bevoegd om deze informatie in te winnen, vast te leggen en/of te gebruiken? Zo ja, op grond waarvan?
c. in hoeverre is de nationaliteit/migratieachtergrond van deze personen van invloed op de bepaling van

het verhoogd risico?

Antwoord

Nee. Wij zijn niet bekend met de tweede nationaliteit of migratieachtergrond van gastouders of gastouderbureaus.

Vraag 13

Hoeveel van de (op grond van nationaliteit/migratieachtergrond) uitgeworpen gevallen (zie antwoord op vraag 8) heeft Toeslagen handmatig gecontroleerd op rechtmatigheid?

Antwoord

Alle 203 aanvragen en mutaties die in de periode 1 juli 2017 t/m 31 december 2017 op basis van risicoscores geselecteerd zijn en waarbij de aanvrager of toeslagpartner een niet-Nederlandse nationaliteit heeft zijn gecontroleerd op rechtmatigheid. Zoals bij het antwoord op vraag 5 en 6 aangegeven was in geen van deze gevallen nationaliteit de (belangrijkste) reden voor selectie.

Vraag 14

In hoeveel gevallen heeft de handmatige beoordeling direct geleid tot een afwijzing of toekenning?

Vraag 15

In hoeveel gevallen heeft Toeslagen bij de aanvrager/toeslaggerechtigde nadere gegevens/bewijsstukken opgevraagd? In hoeveel van deze gevallen heeft Toeslagen de aanvraag uiteindelijk afgewezen respectievelijk (voorlopig) toegekend?

Antwoord op vraag 14 en 15

Van de 203 op basis van risicoscores geselecteerde aanvragen en mutaties (waarbij de aanvrager of partner een niet-Nederlandse nationaliteit had) is in 25 gevallen geen extra informatie opgevraagd, in 7 gevallen telefonisch navraag gedaan en in 171 gevallen aanvullende informatie opgevraagd. Van deze 171 gevallen heeft 47 keer zonder wijziging een toekenning plaatsgevonden, 60 keer een toekenning maar met een wijziging en 64 keer een afwijzing.

Vraag 16

Welke instructies en richtlijnen geeft Toeslagen aan haar medewerkers die de handmatige beoordeling uitvoeren? Als deze zijn vastgelegd in documenten kunt u volstaan met de toezending van deze stukken. Graag ontvangen wij de instructies en richtlijnen die van kracht waren in de periode van 1 juli t/m 31 december 2017.

Antwoord

Het behandelkader voor de medewerkers is als bijlage meegestuurd.

Contact

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben of een toelichting wensen, wij zijn gaarne bereid om in een persoonlijk onderhoud nader met u in te gaan op de risicogerichte aanpak. U kunt daarvoor contact laten opnemen met een van de contactpersonen van de Belastingdienst/Toeslagen: de of .

Hoogachtend,

Belastingdienst/Toeslagen,

